

VERSLAG VAN DE DIRECTIE

Algemeen

De Koninklijke Schouwburg verscherpt in 2012 op diverse vlakken zijn koers om als organisatie toekomstbestendiger te worden. De bedrijfsresultaten tonen aan dat daarmee de goede weg is ingeslagen. We realiseren een prachtige theaterprogrammering, stijgende bezoekersaantallen (+23% tov 2011) met een hoge publiekswaardering (8,2 gemiddeld). De samenwerking binnen de in 2011 opgerichte Toneelalliantie is uitgebreid en de samenwerking met de Theaters Diligentia | Pepijn geïntensiveerd. De ingezette organisatiewijziging resulteert in juni 2012, middels een statutenwijziging, in een tweehoofdige directie met een artistiek en een zakelijk directeur. Het predicaat Koninklijk is opnieuw door het Kabinet der Koningin aan onze stichting toegekend. En dat allemaal in een jaar waarin de economische crisis (inter)nationaal doorzet, het landelijke politieke kunstdebat dieptepunten beleeft en het stadsbestuur van Den Haag tot een forse cultuurbezuiniging besluit. In dit verslag leest u per onderdeel van onze bedrijfsvoering wat 2012 kenmerkt.

De bezoekcijfers

De Koninklijke Schouwburg presteert het om in tijden van crisis een aanzienlijke stijging van bezoekersaantallen te realiseren; met ruim 17.000 meer bezoeken dan in 2011 (+23%) is het kalenderjaar afgesloten. De bezettingsgraad in Het Paradijs stijgt van 68% naar 79%: een mooi succes dat o.a. door de nieuwe tweewekelijkse peuter- en kleuterprogrammering op zondagochtend is behaald.

De cultuurbezuinigingen en de btw verlaging

De val van het kabinet heeft in 2012 grote consequenties voor de invulling van het pakket aan bezuinigingen. Voor de cultuursector is het directe effect dat de BTW-verhoging van 6 naar 19% weer wordt teruggedraaid. Dit is een gunstige ontwikkeling, die door de sector wordt toegejuicht, zeker omdat de verhoging indruist tegen het adagium dat de sector nog meer ondernemerschap moet ontwikkelen. Echter, de enorme bezuiniging van € 200 miljoen die het demissionaire kabinet op het landelijke cultuurbudget heeft doorgevoerd is blijven staan en heeft grote gevolgen voor het gesubsidieerde toneel, een van de groot leveranciers van de Koninklijke Schouwburg. De verlaging van het btw-tarief op de theaterkaartjes doet ons besluiten alle kopers van kaarten voor voorstellingen na 1 juli drie opties te bieden. Men kan kiezen om het BTW-verschil teruggestort te krijgen, te doneren aan de Koninklijke Schouwburg of om het bedrag om te zetten in theatertegoed voor het lopende seizoen. Het doet ons goed te constateren dat men vooral voor de laatste twee opties kiest.

De programmering

De Koninklijke Schouwburg heeft sinds de jaren '90 een dominant toneelprofiel: in 2012 komt 80% van de totale programmering uit dit genre. Daarnaast is ook in 2012 het aanbieden van een aantrekkelijke toegankelijke programmering van hoge kwaliteit voor een breed en divers publiek; het repertoire van het Nationale Toneel vormt de artistieke ruggengraat.

De Toneelalliantie

In 2012 zijn de eerste resultaten van de samenwerking van het Nationale Toneel, de Koninklijke Schouwburg en Theater aan het Spui zichtbaar. Onder de naam Toneelalliantie zorgen we ervoor dat er toneel van hoge kwaliteit wordt gemaakt en getoond in Den Haag en realiseren we een stijgend aantal bezoeken aan die voorstellingen.

De Toneelalliantie presenteert de samenwerkingsplannen in april aan het Haagse publiek. Tijdens een maaltijd voor de voorstelling *Schuldeisers*, een coproductie van Nationale Toneel en het Derde Bedrijf, wordt met name de inhoudelijke component van de plannen belicht. Tijdens het Haagse Uitfestival vindt een gezamenlijke presentatie plaats van het seizoen 2012-2013 in een talkshow-programma op het Voorhout. Op de avond van de landelijke verkiezingen presenteren wij samen de productie *Wachten Op Ferry...*, een theatraal actualiteitenprogramma met bijdragen uit de wetenschap en politiek met acteurs uit het ensemble van het Nationale Toneel. Ook starten wij De Toneelproeverij, een gezamenlijk toneelabonnement. Zo wordt de samenwerking ook voor het publiek duidelijk merkbaar. Achter de schermen werken we hard aan de ontwikkeling van een gezamenlijk educatief aanbod voor de jeugd van Den Haag, veelal rond voorstellingen van het in 2012 opgerichte jeugdgezelschap NT jong. Wij bereiden samen een continu educatief aanbod voor, dat leerlingen van het primair tot voortgezet onderwijs bij de voorstellingen zal betrekken. In 2012 voeren wij daartoe pilots uit en de dialoog met onderwijs en overheid wordt gestart. Vanaf schooljaar 2013 – 2014 kunnen wij het onderwijs gezamenlijk bedienen.

Naast deze inhoudelijke samenwerkingen, werkt de Toneelalliantie ook samen op praktisch gebied. Theaters Diligentia en Pepijn zijn daarin een partner. Doel van deze samenwerking is kwaliteitsverbetering van de bedrijfsvoering en het behalen van efficiencyvoordelen op de domeinen techniek, gebouwbeheer, P&O, financiën en kaartverkoop. De afdelingshoofden zijn in regelmatig overleg om kennis en ervaringen te delen en kansen voor besparing of verbetering te herkennen en te benutten. In 2012 wordt gestart met gezamenlijke inkoop, onderlinge detachering van personeel en uitleen van materieel. Het op termijn samengaan van enkele backofficefuncties wordt met behulp van externe partijen verder uitgewerkt.

Het financiële resultaat, ondernemerschap en de eigen inkomsten

De totale geconsolideerde inkomsten van de Koninklijke Schouwburg en Hocarrest BV kwamen uit op € 5.225.000. Deze stijging is het gevolg van stijgende inkomsten uit kaartverkoop, een subsidietoekenning van het Fonds Podiumkunsten en door het toekennen van een trendbedrag gestegen subsidie-inkomsten vanuit de gemeente Den Haag. De Koninklijke Schouwburg verwerft ondanks de crisis wederom 47% eigen inkomsten (opgebouwd uit publieksinkomsten, inkomsten uit commerciële verhuur en sponsorinkomsten) versus 53% subsidie en fondsbijdragen. De gemeentelijke subsidie voor 2012 bedroeg € 2.702.000.

Ondernemerschap en eigen inkomsten

In 2012 is door de Koninklijke Schouwburg en het Nationale Toneel de Stichting Fonds KS&NT opgericht. Deze stichting heeft ten doel het werven en (doen) beheren van fondsen ten behoeve van Stichting De Koninklijke Schouwburg en Stichting Het Nationale Toneel, beide statutair gevestigd te Den Haag.

Zij tracht dit doel te bereiken door:

- Het onderhouden van een donateursprogramma
- Het verkrijgen van sponsorgelden
- Het verkrijgen van giften, legaten, fondsen en subsidies

De stichting beoogt niet het maken van winst en heeft de culturele anbi status. Binnen het nieuwe samenwerkingsverband hebben de KS en het NT gezamenlijke ambities geformuleerd op het gebied van educatie, talentontwikkeling, nieuw publiek, gastheerschap en maatschappelijke verankering.

Sponsoring

Het Koninklijke Schouwburg Genootschap telt in 2012 13 leden. De inkomsten voor 2012 uit het genootschap staan op de begroting van de Koninklijke Schouwburg en zullen dan ook nog exclusief aan de Koninklijke Schouwburg toekomen. In 2013 worden diverse contacten gelegd met het bedrijfsleven ten behoeve van de werving van projectsponsors en nieuwe leden van het Koninklijke Schouwburg Genootschap

Particulier mecenaat

Het eerste zichtbare resultaat van de samenwerking is de oprichting van de Toneel Kringen. Onder het motto 'Speel uw rol' zijn binnen het Fonds KSNT leden van Kringen geworven. Door een jaarlijkse gift neemt men deel aan één van de drie toneelkringen, te weten de Huijgenskring (giften van € 5.000 per jaar), de Vondelkring (giften van € 1.500 per jaar) en de Shakespearekring (giften van € 500 per jaar). De meeste leden ondersteunen het Fonds KSNT met een schenkingsakte voor een periode van vijf jaar. In 2013 zal ook de stichting Vrienden van de Koninklijke Schouwburg en het Nationale Toneel opgaan in het Fonds KSNT.

In het jaar 2012 heeft het fonds reeds diverse giften ontvangen die nog niet zijn uitgekeerd aan de KS of het NT. Voor 2013 zijn de volgende prioriteiten vastgesteld:

- De Vrienden vormen de basis, de ruggengraat van de achterban. Een belangrijke focus voor de nieuwe afdeling Development is het relatiebeheer, het behoud van de huidige Vrienden én het werven van nieuwe Vrienden.
- De werving van particuliere begunstigers middels de Toneel Kringen heeft veel aandacht ontvangen in 2012. De focus voor 2013 tijd ligt in grote mate op relatiebeheer alsmede de werving van nieuwe begunstigers. De directie en de besturen van de KS en het NT zijn nauw

betrokken bij dit proces en spelen een belangrijke rol in de verdere opbouw en uitbreiding van de Toneel Kringen.

Fondsenwerving

De Koninklijke Schouwburg vraagt eind 2011 subsidie aan bij het Fonds Podiumkunsten in het kader van de Subsidie Regeling Programmering in Theater- en Concertzalen (SRP) en krijgt het maximale bedrag van € 100.000 toegewezen, verspreid te besteden over een periode van twee jaar. Deze subsidie is bestemd voor de programmering en de marketing van kwalitatief hoogwaardig aanbod van podiumkunsten. De Koninklijke Schouwburg zal de besteding van dit bedrag conform de eisen van het fonds inhoudelijk verantwoorden in 2013. In de jaarrekening van 2012 is de eerste tranche van € 50.000 euro opgenomen.

Events

In tijden van crisis is het de kunst om inventief te werk te gaan om de omzet op peil te houden of te doen stijgen. Dat geldt zeker voor onze afdeling Publieksdiensten waar Events & Horeca onder vallen. Door goede marktanalyses en een hernieuwde sterkte- en zwakte analyse stellen we ons acquisitiebeleid bij en hervormen we de afdeling. De focus is komen te liggen op een proactieve acquisitie, het aanboren van andere markten en het direct in contact komen met onze klanten. Daarnaast zijn we scherper gaan inkopen en zijn de overheadkosten verminderd. Dit heeft er toe geleid dat een omzetzakelijkheid werd voorkomen en we zelfs een hele lichte omzetzakelijkheid van 1% ten opzichte van 2011 realiseren.

Theaterbrasserie Wasserman

Na ruim twee jaren van sluiting en wat experimenten in 2011 vinden we in de Rozendal Groep een goede partner voor de heropening van onze in pandige Theaterbrasserie Wasserman. Dat gebeurt op 3 september 2012. Wasserman is in deze beginperiode alleen rondom bepaalde voorstellingen geopend. Op 31 december sluiten we het eerste kwartaal van Wasserman af met een mooie bezettingsgraad van 72% (gerealiseerd in 53 dagen met 1.500 couverts). Doelstellingen met de heropening van Theater-Brasserie Wasserman zijn een realisatie van de serviceverruiming aan de theaterbezoeker, een solide, bescheiden bron van inkomsten en een sterke bijdrage aan de professionalisering van de Koninklijke Schouwburg. Kortom een versterking van de totale beleving voor de bezoeker.

Voorstelling gerelateerde horeca en incentives

In 2012 nemen de zakelijke incentives toe. Concreet voor de KS betekent dit, dat er meer inhoudelijke congressen worden georganiseerd en er vaker bijeenkomsten worden gekoppeld aan een voorstellingsbezoek (o.a. ABN AMRO/Prooi). De voorstelling gerelateerde horeca is direct afhankelijk van de hoeveelheid bezoekers. Het is ons horecateam gelukt om de gemiddelde omzet per bezoeker licht te laten stijgen. Een prestatie in deze tijden van crisis.

Sales/relaties

Nieuwe doelgroepen binnenhalen lukt met nieuwe events. In 2012 organiseren we diverse grote netwerkborrels - waaronder de Vrijdagborrel, het Shell Bal en een Bal Masqué. De follow up sales wijst uit dat de bezoekers van deze events de KS ook weten te vinden als ze zelf een evenementlocatie zoeken. Daarnaast is er ook aandacht voor het kleinere relatiebeheer. Diverse initiatieven zoals de Hapjesteest voor relaties, de Burenborrel voor de wijk passeren de revue.

Personeel & Organisatie

In 2012 is het totale aantal fte van de Koninklijke Schouwburg met 2,34 fte ten opzichte van 2011 verminderd. Enkele afdelingen slanken af maar de marketingafdeling is uitgebreid¹.

De personele beheerlasten worden teruggebracht door een actief beleid op het terugdringen van verlofrechten en het minimaliseren van meeruren en het consequent volgen van het nieuwe functiegebouw dat de inschaling van medewerkers conform CAO Nederlandse Podia volgt. Daarnaast maken we met extra aandacht voor de flexibilisering van de roosters op diverse afdelingen in 2012 goede vorderingen: door kritisch te kijken naar werkzaamheden, werktijden en cao-bepalingen, worden de dagen nu optimaler benut.

De Koninklijke Schouwburg heeft in 2012 te maken met een langdurig ziekteverzuim van een aantal medewerkers. De oorzaak van het verzuim is in het merendeel van de gevallen niet werkgerelateerd. De ondernemingsraad is in 2012 volledig bezet en heeft actief meegedacht over de rol- en taakverdeling binnen de directie. Ieder jaar worden er verschillende personeelsbijeenkomsten georganiseerd om alle medewerkers goed te informeren.

De directiestructuur is in 2012 statutair gewijzigd in een tweehoofdige directie op basis van een zogenaamd collegiaal bestuur. Beide directieleden zijn statutair bestuurder en nevensgeschikt aan elkaar. De directie bestaat uit een artistiek directeur (Oscar Wibaut) en een zakelijk directeur (Hedwig Verhoeven). De organisatiestructuur is eveneens opnieuw ingericht.

De cyclus van functionerings- en beoordelingsgesprekken werd in 2012 voltooid. We realiseren een grotere uniformiteit in het voeren van de gesprekken en behalen een kwaliteitsverbetering in de verslaglegging ervan. De focus bij de leidinggevenden ligt op de vergroting van de flexibiliteit, de kwalitatieve verbetering van de medewerkersoutput. Daarnaast heeft het inspirerend leidinggeven onze volledige aandacht. Dit zetten we in 2013 voort.

Binnen het personeelsbestand van de Koninklijke Schouwburg geldt een gemiddeld dienstverband van 11,15 jaar en een gemiddelde leeftijd van 41,5 jaar. Dat vraagt om aandacht. In 2012 is er een start gemaakt in de ontwikkeling van een mobiliteitsbeleid waarbinnen een levensfasebewust personeelsbeleid de volle aandacht heeft.

De samenwerking binnen de Toneelalliantie heeft in 2012 al geleid tot kleine stappen in de uitwisseling van informatie en het samen optrekken in onder andere opleiding en scholing. In 2012 is een gedetacheerde medewerker van de Koninklijke Schouwburg bij Theater Diligentia in dienst getreden als hoofd Techniek.

Cultural Governance

De Koninklijke Schouwburg hield zich ook in 2012 aan de voorschriften van de Code Cultural Governance.

In het bijzonder kan hierbij worden vermeld dat de Raad van Toezicht een zelfevaluatie uitvoert in de zomer van 2012 en de heer Jan van Rutte, in het dagelijks leven CFO bij ABN/AMRO toetreedt tot de Raad van Toezicht.

Een woord van dank

De directie dankt de medewerkers van de Koninklijke Schouwburg voor de betrokken en professionele inzet die zij ook in 2012 hebben getoond. De directie spreekt eveneens zijn erkentelijkheid uit voor de wijze waarop de Raad van Toezicht zich kwijt van zijn taak en de balans die zij weet te houden tussen afstand en betrokkenheid.

Oscar Wibaut
Artistiek Directeur

Hedwig Verhoeven
Zakelijk Directeur